

xos: «llançar aygua beneyta: spargere, diffundere aquam», «llançar àncores: jacere anchoras», «llançar lo esparver ab gran fúria: magna vi et contentione accipitrem de manu emittere», OPou (*ThPu.*, 168, 73, 57).

En la Renaix.: «fills de Neptú a l'infern / --- / dels brassos de l'Atlàntida d'un cop jo arrancaré, / y a aqueix corc de la terra, sos fills y filles nues, / del déu que adora, als poltres, per grana llansaré», *Atl.* iv, 24d. És clar que en els dialectes occidentals la variant amb a manté fins avui les dues accs.: «quina *facció* [‘feter’] que *lânse* aquell calabre» i alhora «no *lânse* lo vi» ‘no el deixis xarbotar o vessar-se en abocar-lo’ al Pallars Superior (Farrera i Tavascan de Cardós, 1933-4); car també en l'ús barceloní ha trigat a imposar-se la distinció.¹ Útilment disposem des de llavors d'un còmode i amanós auxiliar per abolir l'horrible castellanisme consistent a usar *tirar* amb el sentit de ‘llançar’ (que és deplorable que encara faci la viu-viu, no prou combatut pels voluntariosos correctors de català, sovint massa discrets en l'empat d'anomalies inofensives). *Llanç* arcaic (Jaime I, Muntaner), però avui castellanisme. *Llançivol* [*DOrt.*, *DFa.*, s. v. i s. v. *ascona* etc.], millor que *llançadis* [*AlcM.*, massa obediènt al cast. *arrojadizo*].

Accs. poc conegudes, entre les més importants: a) *llançar* una nau ‘varar-la’ [*ll. les naus en l'aygua: deduco*], *DTo.* 1647; *BDC* xiv, 36], anàloga al *llançar* les àncores d'OPou; d'on *llançament* [*BDC* xii, 43; en les altres accs. ja S. xv, *Collacions*, i Lacav.]; b) ‘vomitar’ val: i frag. (*BDC* iv, 42) i mall. segons el *DFgra.*; d'on *llancera* ‘ganes de vomitar’ en les gloses de S. M. O. de Sa Portella de Söller, 1900; c) ‘avor-tar’ eiv. («*llensar*: malparir; tirar», *PzCabr.*);

d) ‘deixar baixar el bestiar muntanya avall (cap a les pastures el matí, cap al corral el vespre)’: ha tingut vida general en tot el Pirineu almenys, com ho comprova la toponímia, i encara n'hi té almenys en nombroses valls; d'aquí els noms de lloc com *Puigllançada* (Alp-Bagà-Castellar), la *Llançada* (passim), *Els Llancers* (id.) o *Llancers* (pall-ribag.), per exemple *lanséros* grans pendants damunt Boí (al NE. del poble i O. de Taüll, a mig aire dels caients cap a la Noguera de Tor) per on he vist baixar la dula dotzenes de vegades a l'hora capvespral; expressió que degué haver-se estès fins als Pirineus occidentals, en època lingüística pre-aragonesa, amb el tractament fonètic bascoide $C\bar{I} > \bar{c}$: *tener el ganau a lancha* ‘pasturant per les altes prades’ anoto encara a la vall superior de Canfranc, 1965;

e) ‘fer passar els fils de la trama, el teixidor, per entre els de l'ordit’ [*StVicentF*]: «Ysaýes ha-n'í un càntic que --- diu --- après *praecisa est, velut a texente, vita mea*: la vida de la persona appelle *tela*, e --- en la tela --- Is uns fils van de llarc, e ls altres a través, e qui tix mene los peus e les mans, e *lance*, e puix *lance*, un fil, e restreny ab lo fust, après altre e altre etc., e axí tix e fa sa tela» (*Serm.* i, 73.30); d'on *llançadora* [fi S. xv, Is. de Villena]; «texir --- lo teler --- lo pinte --- la *llançadora* --- los canons ---», OPou (*ThPu.*, 312), «*pannuleium*», *DTo.* 1670; («*textoris* radius», Lacav.; Careta (*Barbr.*, s. v.) repeteix la

definició del Lab., si bé trobant-hi a faltar que pot ser no sols de fusta sinó «de bronze o altre material» i que és «per passar la trama entre l'ordit»; d'aquí *llançadora*; *llançadoraire* [‘el noi que el teixidor llogava per engagar la llançadora’, Pons, *BDC* iv, 114] o bé *+llançaire* [Vogel, 1911; Pons, 1914, *BDC* iv, 114]; f) *llançar* ‘expellir (les fàbriques d'adobs) les deixalles d'aigua usada’ (Igualada, *BDC* xix, 54), que suposo s'aplica també als molins de Mallorca, cf. *llançador* [‘porta de fust per a aturar l'aygo, en molí d'aygo», *DFgra.*, *DAmen.*].

Llançassa [Jaume I]. *Llançat*. *Llancer* ‘guerrer armat de llança’ [Muntaner; Lacav.], ‘fabricant de llances’ [1318]; per al sentit pastoral, veg. supra. *Llancera*. *Llanceta* ‘instrument de cirurgia’ [fi S. xiv, Manescalia de Klagenfurt]; «DE MEDICINES: sagnar lo malalt --- la *llanceta*: lanceola; la bena ---», OPou, *ThPu.*, 239; Lacav.; sembla que també ha designat un instrument de paperer o de relligador: «un full de pergami --- los baynots --- les tisores --- tisoletes ---; *llanceta*: lanceola», OPou (*ThPu.*, 180); *llancetada*; *llanceter*. *+Llançó* ‘arma llancívola no gaire gran’ («CAÇA --- DE SENGLAR ---: los darts o *llançons* o estralles», OPou, *ThPu.*, 57) data i matís que descarten un manlleu del castellà, on *lanzón* és més tardà, segle XVII (Góngora: el *lanzón del viñadero*; Ovalle) i designa una arma més gran i de mena ben diferent («lança corta y gruesa de que suelen usar los guardas de las viñas», *DAut.*).

+Allançat ross.: JSebPons sembla usar-lo amb un sentit com ‘penetrant’ (fr. *perçant*, *percer*: allò que fa la llança) o potser semblant al fr. *élançé*: «La prosa d'En PCoromines que --- honora alguna deessa, d'argila, ben sencera, i d'ulls *llançats*, com el tenen totes les deesses» (juny 1920, crítica publicada en els *Di. i Records* de P. C. II, iv, n. 8): o sigui terminats en punta de llança (com en les cares de deessa, nimfa i semidea que veiem en molts vasos grecs, amb ulls de comissures molt agudes i distants entre si).

Forallançar, menys usat que *foragitar*. *Rellançar*. *Lanceolat* [c. 1500, aplicat a *rosa seca*, *Cauliac*], derivat savi del ll. *lanceola* ‘llanceta’ perquè acaba com punta de llança; *lançolada* aplicat a una varietat de plantatge [fi S. xv, Dieç, que no veig per què *AlcM* interpreta com *lla*].

De LANCÉOLA probablement, supervivent en mossàrab, deu venir *llansuga* ‘espiga de càrritx’ a Pollença (*AlcM*), amb dissimilació entre les dues L-L i ú < ò en passar per l'àrab mallorquí; més aviat esperaríem $\bar{c} < C\bar{I}$ en mossàrab, però no és segur, perquè $\tau\bar{I}$ hi donava $\bar{s}$, i darrere consonant s'hi veuen excepcions: o bé $\bar{c} > \bar{ç}$ en arabitzar o en catalanitzar el mot.

CPT.: *Llançacaps* [*BDC* xii, 43]. *Llançamà* cogn. ¹ És clar que Fabra l'aplicà des del principi, però no ho feia algun dels seus amanuenses o tipògrafs, car en fins i tot a la 1.ª ed. del *DFa.* s'havia escapat alguna grafia, en aquest sentit errònia («*escombrieries*: brutícia i totes altres coses per *llançar* ---» no fou redreçat fins a la 2.ª ed., on per sort em deixaren corregir proves —mes ai!— només de la lle-